

Sayın Misafirlerimiz,
Zeytinburnu Belediyesi
“Kuruluştan Kurtuluşa!” Bilecik-Söğüt Gezisi’ne

HOŞ GELDİNİZ

Gezi programı şu şekilde planlanmıştır:

07.00	Zeytinburnu’ndan Hareket
08.30	Otobüste Kahvaltı İkramı
09.30	Dinlenme Tesislerinde Mola
11.30	Bilecik’e Varış ve Gezi Başlangıcı Şeyh Edebâli Türbesi Orhan Gazi Camisi Saat Kulesi Yaşayan Şehir Müzesi Metristepe Zafer Anıtı - İnönü Şehitliği
13.30	Söğüt’e Varış Ertuğrul Gazi Mescidi - Kuyulu Mescit
14.00	Öğle Yemeği Çelebi Sultan Mehmet Camisi Kaymakam Çeşmesi Ertuğrul Gazi Müzesi Hamidiye Camisi Hamidiye İdadisi Darul Eytam Ertuğrul Gazi Türbesi Dursun Fakih Türbesi
17.30	İstanbul’a Hareket
22.00	İstanbul’a Varış

Osman Gazi'nin Rüyası

Osmanlı Beyliği'nin kuruluş günlerinde, zamanın büyük âlimlerinden Şeyh Edebâli Söğüt yakınlarındaki bir dergâhta oturuyor, Ertuğrul Gazi'ye ve oğlu Osman Bey'e destek veriyordu. Osman Bey bir gün onun evinde misafir olmuştu. Geceyi geçireceği odada bir Kur'an-ı Kerim duruyordu. Yorgundu, yatmak istiyordu ama bu yüce kitaba saygısından dolayı bir türlü yatıp uyuyamıyordu. Derken bir an daldı, kendisinden geçti ve rüya âlemine daldı...

Gördü ki, Edebâli'nin koynundan bir ay doğdu. Ay dolunay haline gelince inip kendi koynuna girdi. O anda kendi göbeği üzerinde bir çınar ağacı bitip büyümeye, yükselmeye başladı. Ağaç büyüdükçe yeşillendi, güzelleşti. Dallarının gölgesi bütün dünyayı kapladı.

Sonra, ağacın yanında dört sıra dağlar gördü ki bunlar Kafkas, Atlas, Toros ve Balkanlar'dı. Ağacın köklerinden Dicle, Fırat, Nil ve Tuna nehirleri çıkıyordu. Bu nehirlerin üzerinde gemiler yüzüyordu. Tarlalar hep ekinlerle ve başka ürünlerle doluydu. Dağların tepeleri ormanlarla kaplıydı, vadilerde şehirler kurulmuştu. Şehirlerde camiler yapılmış, minareler arşa yükseliyordu. Ağaç dallarında yapraklar açmıştı; öyle bir an oldu ki, ağacın yaprakları kılıç gibi uzamaya başladı. Derken bir rüzgâr çıkıp bu yaprakları İstanbul'a doğru çevirdi. Şehir, iki denizin ve iki karanın birleştiği yere kurulmuş, bir elmas yüzüğün kıymetli taşı gibi orada duruyordu. Osman Bey bu yüzüğü alıp parmağına takıyordu ki, uyandı!

Sabah olunca Osman Bey gördüğü rüyayı Şeyh Edebâli'ye anlattı. Şeyh rüyayı şöyle yorumladı: "Osman, bir devlet kuracak ve üç kıtaya hakim olacaktır." Sonra da, kızı Mâlhûn Hatun'u Osman Bey'e eş olarak verdi.

Osman Bey, çok önceden babasının sağlığında belirledikleri hedefe; yani Bizans'a doğru ilerlerse, bu rüyanın gerçekleşeceğine ve Şeyh Edebâli'nin haklı çıkacağına inanıyordu. Ne yazık ki kendisi, Bursa fethedilmek üzereyken öldü. O büyük emelinin gerçekleştirilmesi artık oğluna kalyordu.

Şeyh Edebâli'nin Osmanlı Devleti'nin Kurucusu ve Damadı Osman Gazi'ye Vasiyeti

Ey oğul, artık Beysin!
Bundan sonra öfke bize, uysallık sana.
Güceniklik bize, gönül almak sana.
Suçlamak bize, katlanmak sana.
Acizlik bize, hoş görmek sana.
Anlaşmazlıklar bize, adalet sana.
Haksızlık bize, bağışlamak sana...

Ey oğul, sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz.
Şunu da unutma;
insanı yaşat ki devlet yaşasın.

Ey oğul, işin ağır, işin çetin, gücün kula bağlı.
Allah yardımcın olsun...
Güçlüsün, kuvvetlisin, akıllısın, kelamlısın!
Ama; bunları nerede, nasıl kullanacağını bilmezsen
sabah rüzgarında savrulur gidersin.
Öfken ve nefsin bir olup aklını yener.
Daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasin!
Dünya, senin gözlerinin gördüğü gibi değildir.
Bütün bilinmeyenler, fethedilmeyenler,
görünmeyenler, ancak sen faziletli ve
ahlaklı olursan gün ışığına çıkacaktır.

Ey oğul! Ananı, atanı say!
Bereket büyüklerle beraberdir.
İnancını kaybedersen, yeşilken çöllere dönersin.
Açık sözlü ol! Her sözü üstüne alma!
Gördüğünü görme! Bildiğini bilme!
Sevildiğin yere sık gidip gelme!

Ey oğul! Üç kişiye acı:
Cahil arasındaki âlime, zenginken fakir düşene ve
hatırlı iken itibarını kaybedene.

Ey oğul! Unutma ki, yüksekte yer tutanlar,
aşağıdakiler kadar emniyette değildir.
Haklıysan mücadeleden korkma!...

Tarih Öncesinde Bilecik

Bilecik'te ilk yerleşim MÖ 3000'den öncelere rastlamaktadır. Anadolu'da Tunç Çağı'na geçiş sürecinde önemli bir yeri olan Bilecik'ten MÖ 3000'lerde tunç yapımı için kalay çıkarıldığı bilinmektedir. Şehrin bilinen en eski isimleri Agrilion ve Agrillum'dur.

Daha sonraki dönemlerde Bilecik, Bizans İmparatorluğu sınırları içine giren bir yerleşim yeri olmuştur. Doğu Roma (Bizans) döneminde şehir Belekoma ismiyle anılıyordu. Bilecik o zaman, şimdiki Bilecik'in doğusunda, Hamsu ve Tabakhane derelerinin oluşturduğu vadiler arasındaki bir kaya çıkıntısı üzerine inşa edilen kale çevresinde kurulmuştur.

Antik Çağ Dönemi

Antik Çağ'da Bilecik'le ilgili özel bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle kentin bu çağdaki hayatı, tarih kaynaklarında Bilecik'i de içine alan Bitinya (Bithynia) Bölgesi'nin genel tarihi içinde gösterilmektedir.

Bitinya Bölgesi'nin bilinen tarihi MÖ 1950'lerde burada yaşayan Trakya kavimlerinden Thyenler'le başlar.

Bölge Thyenler'den sonra kronolojik sıra ile; MÖ 1550-1400 Mısırlılar, 1400-1200 Hititler, 1200-676 Frigler, 676-595 Kimmerler, 595-546 Lidyalılar, 546-334 Persler, 334-326 Makedonyalılar, 326-297 Özgürlük Dönemi, 297-74 Bitinya Krallığı, 74-395 Roma İmparatorluğu, 395-1299 Bizans (673-678 ve 714-718 döneminde Emevi ve Abbasi hakimiyeti) dönemlerini yaşamıştır.

Bizans Dönemi

Roma İmparatorluğu MS 395 yılında ikiye ayrılınca, Bitinya Bölgesi ve Bilecik, Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu sınırları içinde kaldı. Bizans döneminde Belekoma Kalesi Bilecik'te inşa edilmiştir. Bizans döneminde Bilecik bir tekfurluk idi. Abbasi Halifesi Harun Reşid döneminde (797 yılında), Bitinya Bölgesi'nin diğer şehirleri gibi Bilecik ve Söğüt civarı da fethedilerek Abbasi idaresine sokulmuştur. Çevresi kale ile korunan Belekoma kenti tarih içinde Bizanslılar-Emeviler ve Bizanslılar-Abbasiler arasında birkaç kez el değiştirmiştir.

Selçuklular Dönemi

Selçuklular'ın bir boyu olan Kayılar'ın bir bölümü (400 çadırılık bir oba) Ertuğrul Bey yönetiminde batıya doğru yer değiştirerek Söğüt ilçesi ve çevresine gelmişlerdir.

Osmanlı vakayinamelerinde Kayılar'ın Söğüt ve çevresine yerleşme tarihi olarak 1230'lu yıllar gösterilmektedir. 1231 yılında İznik İmparatoru Selçuklu sınırına tecavüz edince Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubat Bizanslılar'a karşı bir sefer düzenlemiş, Ertuğrul Bey de bu sefere bir akıncı olarak katılmıştır. Selçuklu ve Bizans orduları arasında Sultanönü mevkiinde meydana gelen savaşın sonucunda Bizans ordusu yenilmiş, Karacadağ ve Söğüt dolayları Büyük Selçuklu Devleti'nin eline geçmişti. I. Alaeddin Keykubat Belekoma (Bilecik) tekfurunu vergiye bağladı. Savaşta büyük yararlıklar gösteren Ertuğrul Bey'e Söğüt'ü mülk, Domaniç'i de yaylak olarak verdi.

Yine Osmanlı kaynaklarına göre Ertuğrul Bey, 1281 yılında ölmüştür. Türbesi Söğüt ilçesinde bulunmakta ve her yıl Söğüt'te düzenlenen Ertuğrul Gazi Şenlikleri ile anılmaktadır.

Ertuğrul Bey, Kayı Türkleri'nin önderidir. Kayı Boyu ise Osmanlı Devleti'nin nüvesi, kurucusudur. Böylece Söğüt ve dolaylarında kök salan 400 çadırılık uçbeyliğinden bir cihan devleti doğmuştur.

Osmanlı Dönemi

Ertuğrul Gazi'nin ölümünden sonra Kayılar'ın başına Osman Bey geçti. Osman Bey ve silah arkadaşları Bizans'a karşı savaşıyor ve bu savaşlarda sürekli başarı kazanıyorlardı. Kayılar'ın bu başarılarında Şeyh Edebâli'nin büyük rolü olmuştur. Şeyh Edebâli Ahi idi. Ahilik; tarım dahil bütün zanaat dallarında halkı, çalışanları teşvik eden, herkesi kardeş bilen, çalışanlara her türlü yardım elini uzatan bir teşkilattir. Şeyh Edebâli, Kayı Ahileri'nin önderi idi. Şeyh Edebâli o sıralar Eskişehir ili sınırları içindeki İtburnu Köyü'nde oturuyordu. Daha sonra medresesini Söğüt ve son olarak da Bilecik'e taşımıştır.

Osman Bey 1286 yılında İnegöl yakınındaki Hisarcık Kalesi'ni Bizanslılar'dan aldı. 1287 yılında İnegöl Tekfuru'nu Domanıç yakınındaki İkizce'de (Erice) yenilgiye uğrattı.

Osman Bey ve silah arkadaşlarının Bizans tekfurları ile olan savaşlarını izleyen Selçuklu Sultanı III. Alaeddin Keykubat büyük bir ordu ile Karacahisar önlerine geldi. Osman Bey'in kuvvetleriyle birleşerek Bizans elindeki bu kaleyi kuşattı. Kuşatma sürerken Selçuklu Sultanı geri döndü. Osman Bey'e bir sancak, tuğ, alem ve gümüş takımlı bir at göndererek Söğüt ve Eskişehir'i de içine alan bu sancağı Osman Bey'e verdi. Karacahisar'daki Rum kilisesini camiye çeviren Osman Bey ilk kez kendi adına hutbe okuttu (1299). Bu olaylar Osmanlı Devleti'nin kuruluşunun ilk işaretleri olarak nitelendirilmektedir.

O sıralarda Bilecik henüz Türkler tarafından fethedilmemişti. Bizanslılar'a ait bir kentti. Bilecik (Belekoma) ve Yarhisar tekfurları vergiye bağlanmıştı. Osman Bey 1299 yılı yaz başında Belekoma Kalesi'ni ve peşinden Yarhisar Kalesi'ni fethetti.

Bilecik, Yıldırım Bayezid dönemine kadar Osmanlı yönetiminde kalmış, ancak, 1402 yılında Ankara Savaşı'nda Bayezid'in Timur'a yenilmesi sonucunda iki ay kadar Timur'un hakimiyetine geçmiş ve Çelebi Sultan Mehmet tarafından geri alınmıştır.

Bilecik, Trakya ve Marmara bölgelerini İç, Güney ve Güneydoğu Anadolu bölgeleriyle Ön Asya'ya bağlayan İstanbul-Bağdat demiryolu kenarında kurulmuştur. Roma ve Bizanslılar zamanında kent merkezinin küçük bir yer olduğu sanılmaktadır. Türkler'in eline geçtikten sonra önem kazanmıştır.

Önceleri kale çevresinde yerleşik kent daha sonra Şeyh Edebâli Türbesi, Orhan Gazi Camii ve yakınındaki medreseye doğru büyümeye başlamıştır. Şehir Türk hakimiyetine geçtikten sonra, önceleri Türkler ve Rumlar ayrı mahallelerde oturmuşlardır. Zamanla toplumlar arası sosyal ve ekonomik ilişkiler kurulmuş, iki toplumun ayrı mahallelerde oturması eğilimi ortadan kalkmış ve kent bugünkü yerleşim yerine doğru gelişmiştir.

Kurtuluş Savaşı

İstiklâl Savaşı'nda TBMM Hükümeti ile İstanbul Hükümeti arasında ortaya çıkan ihtilafı gidermek için Dahiliye Nazırı Ahmet İzzet Paşa, Ankara Hükümeti ile bir görüşme yapmak istedi. Görüşmenin Bilecik İstasyon Binası'nda yapılması kararlaştırıldı.

Heyetler, 5 Aralık 1920 günü Bilecik İstasyon Binası'nda bir araya geldiler. İstanbul heyeti, Ahmet İzzet Paşa, Salih Paşa, elçilerden Cevat Bey, Ziraat Nazırı Kazım Bey, Hukuk Danışmanı Münir Bey ve Hoca Fatih Efendi'den oluşuyordu. Ankara heyetine ise Mustafa Kemal Paşa başkanlık etmişti. Heyette İsmet Bey (İnönü) de bulunuyordu. Bilecik mülakatından olumlu ve somut bir sonuç elde edilememiştir.

Yunan ordusu 6 Ocak 1921 günü Bursa ve Uşak dolaylarından taarruza geçti. 8 Ocak 1921 akşamı Bilecik-Karaköy-Muratdere hattına kadar geldi. Böylece Bilecik işgal edilmiş oldu (Bilecik'in Yunanlılar tarafından ilk işgali).

I. İnönü Savaşı

I. İnönü Savaşı tümüyle Bilecik toprakları üzerinde geçmiştir. Akpınar, Oklubalı mevzilerinde göğüs göğüse kanlı çarpışmalar oldu. Üst üste yenilgi alan Yunan ordusu geri çekilmeye başladı. Öyle ki, 11 Ocak 1921 günü taarruzu ilk başlattıkları Zevvare Tepe, Tepeköy, Oluklu, Rızapaşa, Poyra, Beşkardeş Dağları, Zemzemiye ve Bursa'nın doğu mevzilerine kadar çekilmişlerdi. Bilecik'in ilk işgali 8-11 Ocak 1921 tarihleri arasında sadece 4 gün sürmüştür.

II. İnönü Savaşı

II. İnönü Savaşı, 23 Mart 1921'de Yunan ordusunun yeniden Bursa-Uşak kesimlerinden taarruzu üzerine başlamış ve Bilecik ili toprakları üzerinde geçmiştir.

Albay İsmet Bey yönetimindeki Türk kuvvetleri, Yunan birliklerini Bilecik-Pazaryeri ve İnegöl hattında karşılamış ve 26 Mart'ta ise Söğüt-Gündüzbey yolu, Yazıahlat-Karaköy demiryolu ve Bozüyük'ün batısı-Karasu çizgisinin oluşturduğu asıl mevzilerinde savaşmıştır.

İntikam Tepe, Zevvare Tepe ve Nazım Bey Tepeleri'nde kanlı çarpışmalar oldu. Yunanlılar 1 Nisan 1921 akşamı 1. ve 61. Tümenler'in yaptığı saldırılarla buralardan atıldılar. II. İnönü Savaşı şanlı Türk ordusunun kesin zaferiyle sonuçlandı.

"Siz orada yalnız düşmanı değil, Millet'in makus talihini de yendiniz..."
K. ATATÜRK

II. İnönü Savaşları sırasında Bilecik iki kez daha Yunanlılar tarafından işgal edildi (ikinci ve üçüncü işgal). Geri çekilirken 12 Temmuz'da Karaköy ve Yeniköy'ü işgal eden Yunan birlikleri 13 Temmuz 1921'de Bilecik'e girdiler (ikinci işgal). Fakat, Türk kuvvetlerinin karşı saldırıları sonucu şehri birkaç gün içinde boşalttırlarsa da 22 Temmuz 1921'de yeniden Bilecik'e girdiler (üçüncü işgal). En uzun işgal de bu olmuştur. Ancak 30 Ağustos 1922'deki Başkomutanlık Meydan Muharebesi'yle Yunan ordusuna karşı son ve kapsamlı zaferi kazanan Türk ordusu, 4 Eylül 1922'de Söğüt ve Bozüyük, 5 Eylül'de Pazaryeri ve 6 Eylül 1922'de ise Bilecik'i Yunan işgalinden kurtarmıştır.

Yunanlılar bu ilçeler ve il merkezini boşaltırken birçok yerde yangınlar çıkararak buraları harabeye çevirdiler. Örneğin, Bilecik'te ancak Yukarı Mahalle'deki birkaç evle, Tabakhane Mahallesi yangın ve tahripten kurtarılabildiği. Yangınlar sırasında 1956 ev, 331 dükkân, 18 han, hükümet konağı, tüm ipek fabrikaları, okul, cami ve türbeler yanarak kullanılamaz duruma gelmiştir.

Cumhuriyet Dönemi

Bilecik Kurtuluş Savaşı'ndan çok büyük yaralar alarak çıkmış, savaşın getirdiği sosyal ve ekonomik çöküntü nedeniyle Cumhuriyet dönemine çok güçsüz başlamıştı.

Bilecik halkı Kurtuluş Savaşı'na tüm varlığı ile katılmış, gerek milis kuvvetleri ve gerekse düzenli ordularımıza onbinlerce evladını vermiştir. Bilecik, Kurtuluş Savaşı'ndan yanmış-yıkılmış, tam bir enkaz halinde çıkmıştır. 1920'lerde 12.000 olduğu tahmin edilen şehir nüfusu, savaştan sonra 4.000'e inmiştir.

Savaştan önce Bilecik bölgenin en önemli ipek endüstrisi merkeziydi. Şehirde çok sayıda ipekçilik tesisi ve ipek kadife üreten fabrika bulunuyordu. Ancak, millî mücadelede çıkan yangınlarda bu fabrika ve tesislerin tümü yandı. Bu arada diğer fabrika ve işyerlerinin de yanmış olması il ekonomisini çöktürmüştür.

Söğüt

Söğüt, Ertuğrul Gazi tarafından bir kuşatma ve mücadele sonucunda 1232 yılında Bizanslılar'dan alınmıştır. Ertuğrul Gazi Türbesi'nin de içinde bulunduğu ilçe önemli bir turizm merkezidir. Her yıl Söğüt Şenlikleri düzenlenmektedir.

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Söğüt

Evliya Çelebi Söğüt'ten *"Bursa sancağı hükmünde, Lefke kazası nevahisinde hakim bir mevkiye, bağlı-bahçeli, havası temiz, latif bir kasabadır. 700 kadar kiremitle örtülü Türk hanelerini havi, müteaddit camili, han ve hamamlı, çarşı ve pazarlı bir yerdir."* diye bahseder. Bu mütevazi belde çeşitli istilalara da sahne olmuştur. Evliya Çelebi bu konuda; *"Osmancık bey olunca babası Ertuğrul'u bu Söğüt şehrinde defnedip, şehri de mamur etti. Badehu Yıldırım asrında Timurlenk bu şehri yağma ve harap etmiştir ki, hala Ertuğrul Türbesi bile o kadar mükellef bir asitane değildir,"* diye haber vermektedir.

Çelebi Sultan Mehmet döneminde ve Sultan II. Abdülhamit döneminde Söğüt'te yeni imar çalışmaları yapılmıştır. II. Abdülhamit, saray muhafızlarını Söğüt ve çevresi gençlerinden seçtiği gibi Karakeçili Aşireti'nin Söğüt'ü ziyaretlerine de resmi bir sıfat kazandırmıştır. Ayrıca Söğüt'e 1905'te kendi adıyla da anılan bir cami ve bir okul yaptırmıştır.

Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918) sonrasında Anadolu'nun pek çok yeri gibi Söğüt de işgal edilmiştir. Kurtarıldığında ise eski Söğüt'ten pek fazla bir şey kalmamıştır.

Dursun Fakih Türbesi – Küre

Dursun Fakih, Şeyh Edebâli'nin damadı, Osman Bey'in bacanağıdır. Doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak bilinmemektedir.

Karamanlı olduğu bilinen Dursun Fakih Şeyh Edebâli'den tefsir, hadis, fıkıh ve usul ilimleri talim etmiştir. Osman Bey ile birlikte pek çok gazaya ve fetihlere katılmıştır. Katıldığı bu seferlerde askerlerin imam-hatipliğini ve vaizliğini yapmıştır. Devletin bağımsızlığının bir nişanesi olan Osman Bey adına ilk hutbeyi Karacahisar'da okuyan Dursun Fakih'tir. Türbesi ilçeye bağlı Küre beldesinde, Söğüt-Bilecik karayolu yakınında huniyi andıran bir tepe üzerindedir.

Ertuğrul Gazi Türbesi – Söğüt

Ertuğrul Gazi'nin mezarı, 1281-1285 yılları arasında ilk defa Osman Bey tarafından açık mezar olarak düzenlenmiştir. Çelebi Mehmet Bey döneminde de türbe şeklinde üzeri kapatılmıştır. III. Mustafa 1757 yılında büyük bir onarım yapmıştır. Zaman içerisinde bu binanın yıpranması ve yıkılması sebebi ile II. Abdülhamit Han 1886 yılında bugün de mevcut olan türbeyi inşa ettirmiştir. Türbe altgen bir planda üstü kubbeli ve doğu tarafına bir antre ilave edilerek yapılmıştır. Duvarları bir sıra taş, üç sıra tuğla ile örülmüştür. Kubbe kurşunla kaplanmış alt sırada bulunan üç pencere ile aydınlatılmıştır.

Ertuğrul Gazi'nin Osman Bey'e Vasiyeti

Bak oğul!

Beni kır; Şeyh Edebâli'yi kırma!

O bizim boyumuzun ışığıdır.

Terazisi dirhem şaşmaz.

Bana karşı gel; ona karşı gelme!

Bana karşı gelirsen üzülür, incinirim.

Ona karşı gelirsen gözlerim sana bakmaz olur.

Baksa da görmez olur.

Sözümüz Edebâli için değil,

Sençeğiz içindir.

Bu dediklerimi vasiyetim say...

Çelebi Sultan Mehmet Camii – Söğüt

Çelebi Sultan Mehmet tarafından 1414-1420 yılları arasında yapılmıştır. Dikdörtgen planı, bir büyük ana kubbe ve on bir küçük kubbesi, bir minaresi kuzey, doğu ve batı taraflarından üç giriş kapısı olan tarihi bir camidir. İç mekanın aydınlanması için kubbe üzerine fener konulmuştur. Ana kubbe dört taş sütun üzerine oturtulmuştur. Kubbeler ve iç mekan son devir nakışları ile süslenmiştir. Bu cami "Çarşı Camii" diye de bilinmektedir. Cami Abdülhamit Han döneminde büyük bir onarımdan geçirilmiş olup bugünkü görünümü daha çok bu döneme aittir. Geçmişte büyük bir vakfiyesi olduğu rivayet edilen cami Söğüt'ün merkezinde, avlusundaki ulu çınarlarla geçmişi günümüze taşımaktadır. Giriş kapısının üzerindeki kitabede Bakara Suresi'nin 137. ayeti bulunmaktadır. Bu ayetin meali "Onlara karşı Allah yetecektir. Allah iştir ve bilir." şeklindedir.

Kaymakam Sait Bey Çeşmesi – Söğüt

1917 tarihinde Sultan Reşat döneminde Kaymakam Sait Bey tarafından yaptırılmıştır. Neoklasik ölçülerde ve dört tarafındaki Kütahya çinileri ve süslemeleri ile küçük zarif bir eserdir.

Hamidiye Camii – Söğüt

II. Abdülhamit Han tarafından 1905'te yaptırılmıştır. Kare planı, tek kubbesi çift minaresi vardır. Duvarlar kırmızı kesme taşlardan örülmüş, kubbesi kurşunla kaplanmıştır. Camiye kuzey tarafından neoklasik alınlıklı kapıdan son cemaat yerine girilir. Pencere aralarında panolar yapılmak suretiyle çiniler yerleştirilmiştir. Cami Hamidiye İdadisi olarak bilinen bina ile birlikte karşı karşıya inşa edilmiştir. Çifte minaresinin mimarisi dikkat çekicidir. Bu sebeple Çifte Minareli Cami olarak da bilinir.

Hamidiye İdadisi – Söğüt

Hamidiye Camii ile birlikte II. Abdülhamit Han tarafından yaptırılan iki katlı taştan bir binadır. Cephesinde giriş kapısı üzerinde, İstanbul'da yaptırılmış dokuz manda arabası ile taşınarak getirilen bir Osmanlı arması yer almaktadır.

Hamidiye Daru'l Eytam – Söğüt

Sultan Reşat zamanında, devrin kaymakamı Sait Bey tarafından Hamidiye İdadisi'ne ek olarak yaptırılmış, duvarları taştan iki katlı bir binadır. Giriş kapısı üzerinde bulunan yirmi iki parça çininin on bir parçası düşerek kırılmış, kalan on bir parçası ise Söğüt Etnoğrafya Müzesi'nde koruma altına alınmıştır.

Ertuğrul Gazi Müzesi – Söğüt

Yapımı tam olarak bilinmese de dönemin Söğüt Reisi Memiş Ağa tarafından 1900'lü yılların başında "Sargı Evi" olarak yaptırılmıştır. Mülkiyeti Söğüt Belediyesi'ne ait olan bina Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis edilmiştir. Ancak 27 Ağustos 1990 tarihinde çıkan yangın sonucu tamamen yanmıştır. 2001 yılında bina aslına uygun olarak yeniden inşa edilerek ortaya çıkarılmıştır.

Ertuğrul Gazi Mescidi – Söğüt

Kare planında tek kubbeli ve minaresi bulunan mescidin kuzeyinde son cemaat yeri mevcuttur. Bahçesinde günümüzde üstü kapatılmış olan bir de su kuyusu bulunmaktadır. Kuyulu Mescit adı da buradan gelmektedir. Mescit mekân ve plan olarak asıl hüviyetini korumakla birlikte zaman içerisinde büyük bir değişikliğe uğramıştır. Giriş kapısının üzerindeki kitabe Bakara Suresi'nin 137. ayeti bulunmaktadır. Bu ayette mealen "Onlara karşı Allah yetecektir. Allah iştir ve bilir." yazmaktadır.

Metristepe Zafer Anıtı – Metristepe

Köyün ilk adı Doruk'tur. Daha sonra Ertuğrul Gazi'nin silah arkadaşı olan Kamuran Gazi'nin türbesi nedeniyle köy ismi Kamuran Tekke olarak değiştirilmiştir. En son ise köyün bulunduğu tepenin ismi olan ve İnönü Muharebeleri'nin en önemli noktası olan Metristepe ismi köye konulmuştur.

Metristepe Zafer Anıtı yakın tarihimizde çok önemli yeri olan ve Türk Kurtuluş Savaşı'mızın en çetin mücadelelerinin yapıldığı dönüm noktalarından olan İnönü Savaşları'nın kazanıldığı

yerdir. Bozüyük Metristepe'de şehitlerimizin yüce anılarını yaşatmak amacıyla yapılan Metristepe Anıtı o muhteşem görünüşüyle Türk'ün yenilmezliğini simgelemektedir.

Bu muhteşem anıtın bulunduğu Metristepe'de, her yıl 1 Nisan'da anma törenleri düzenlenir. Betonarme olarak 24 metre yüksekliğinde yapılan anıt üzerinde rölyefler, savaşa katılan birlikler ve komutanlarıyla ilgili bilgiler bulunur. Metristepe'nin tarihsel önemi dikkate alınarak 2001 yılında anıt ve çevresinde yeniden restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Anıtın yan tarafında, savaşlarda görev alan üst düzey komutanların fotoğraflarının yer aldığı iki adet dikdörtgen anıt ile dört bir tarafına ve anıttan ayrı İnönü Savaşları ve tarihi telgrafları içeren dört adet rölyef ve ayrıca anıtın ön tarafına da iki ayrı kaide üzerinde heykeller yapılmış, çevresinde siperler kazılmıştır. Metristepe'de kazanılan zaferlerle Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması yolundaki tüm engeller yıkılmış ve büyük önder Atatürk'ün Batı Cephesi Komutanı Albay İsmet İnönü'ye gönderdiği kutlama telgrafında yer alan "... Siz orada yalnız düşmanı değil, Millet'in makus talihini de yendiniz..." sözleriyle zaferin önemi tescil edilmiştir.

İnönü Şehitliği – Bozüyük

İnönü Şehitliği, Bilecik Bozüyük ilçesi ile Akpınar köyü arasında bir tepede bulunmaktadır. İstiklâl Savaşı'nın Metristepe-İnönü istikametinde gelişen ve tarihimizde İnönü Savaşları olarak bilinen savaşların geçtiği cephe'dir. 844 mezardan oluşmaktadır ve 1930 yılında Milli Savunma Bakanlığı tarafından yaptırılmıştır. 1981 yılına kadar Haziran ayı içinde yapılan şenlikler bu yıldan itibaren İnönü Savaşı'nın kazanıldığı tarih olan 1 Nisan günü yapılmaya başlanmıştır.

Dikdörtgen duvarlarla çevrili olan mezarların ayakta duran Türk bayrakları resmedilmiştir. Burada 4200 şehidin kaydı olmasına rağmen isimleri bilinemediğinden sadece 141 mezar vardır. Şehitliğin ortasında küçük boyda mermerden bir anıt vardır. Üzerindeki piriç levhada ise şu sözler yazılmıştır:

**"Ey Yolcu burada gördüğün mezar
Türklerin İstiklâl abidesidir.
Bir gökten bir göğe haykıran rüzgâr
İnönü Cengi'nin Zafer Sesi'dir".**

Şeyh Edebâli Türbesi – Bilecik

Şeyh Edebâli 1206 yılında Merv’de doğdu. Selçuklu döneminde Sadrettin Konevi ve Mevlâna Celâleddini Rumi’nin çağdaşıdır. İlk tahsilini Karaman’da yaptı. Daha sonra Şam’a giderek Sadreddin Süleyman b. Ebül-iz ve Cemalettin el-Hasiri gibi dönemin tanınmış alimlerinden dini ilim tahsil etti. Şam’dan ülkesine dönünce tasavvufa yöneldi.

Eskişehir yakınlarında bulunan İtburnu köyünde bir zaviye kurarak halkı irşada başladı. Tarihçi Aşıkpaşazâde, zaviyesinin hiç boş kalmadığını, Edebâli’nin gelip geçen fukaranın her türlü ihtiyacını gidermeye çalıştığını, hatta bu maksatla koyun sürüsü bulundurduğunu kaydeder.

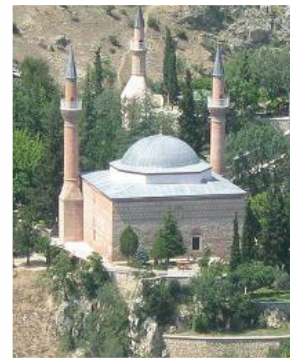
Söğüt ve Domaniç yaylaları, Selçuklu Devleti tarafından aşiretine yaylak ve kışlak olarak verilen Osman Gazi sık sık Edebâli’nin zaviyesinde misafir olarak kalırdı. Orta Asya’dan getirdikleri birtakım özelliklerden dolayı alim ve sûfilere karşı son derece hürmeti olan Osman Gazi, mübarek günlerde Edebâli’nin zaviyesine giderek dini ve idari konularda onun görüşlerini alırdı.

Şeyh Edebâli Ahi teşkilatının reisi idi. Ahi şeyhliğinin Edebâli’den sonra kime geçtiği bilinmemektedir; ancak daha sonra I.Murat’a intikal etmiştir. Bilecik’in Osmanlılar tarafından fethedilmesinden sonra zaviyesini buraya taşıyan Edebâli, aynı şekilde dini hizmetlerine devam etmiştir. Osman Gazi’nin vefatından sonra kızı ve torunu Alâaddin Bey ile Bilecik’te Edebâli’ye Kozağaç (şimdiki Karaağaç) köyünün öşür ve hasılatı verilmiş, kızı Rabia Hatun da kendilerine verilen bu köyü tekkeye vakfetmiştir. Şeyh Edebâli uzun bir hayat sürdükten sonra 726 (1326) yılında Bilecik’te vefat etti.

Edebâli, mutasavvıf olmasının yanında ilk Osmanlı kadısı ve müftüsüdür. Dönemin birçok fakihî ile görüşmüş ve onlardan ders almış, çok sayıda talebe yetiştirmiştir. Önde gelen öğrencilerinden aynı zamanda damadı Dursun Fakih, Edebâli’den sonra Osmanlı Devleti’nin ikinci müftüsü ve kadısı olmuştur. Osman Gazi seyyidlerden olan Şeyh Edebâli Hazretleri’nin kızını almıştır. Oğlu Orhan Gazi’nin bu kızıdan doğduğu kesindir. Bundan dolayı da Osmanlı hanedanı anne tarafından Peygamber soyundandır.

Orhan Gazi Camii – Bilecik

Edebâli Türbesi’ne 50 metre uzaklıkta olan cami, dik bir uçurumun kenarında kurulmuş olup uçurumun ön kısmında kalın ve sağlam bir duvar üzerinde oluşturulmuştur. Cami, Sultan II. Abdülhamit döneminde 1307 Hicri-1889 Miladi’de geçirdiği onarım ile günümüzdeki şeklini almıştır. Orhan Gazi Camisi Osmanlı Devri Türk Mimari sanatının, dini mimari alanında, ilk kubbeli yapı denemesinin en önemli örneğidir. Kubbe üzeri yenilenme sırasında kurşunla kaplandığından halk tarafından Kurşunlu Cami olarak da bilinir.

Saat Kulesi – Bilecik

Bilecik Saat Kulesi, II. Abdülhamit döneminde Bilecik'te yapılmış saat kulesidir. Bilecik'e hakim bir tepe üzerindeki Belediye Sarayı'nın bahçesindedir. Giriş kapısı üzerindeki kitabesinden 1907'de Ertuğrul mutasarrıfı Musa Kâzım Bey tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. 1987'de ise restore ettirilmiştir.

Yaşayan Şehir Müzesi

Yaşayan Şehir Müzesi, ilimizin kültürel, tarihsel ve geleneksel örf ve ananelerini, yaşanmışlıkları ve yaşam tarzlarını yansıtan temel yapı taşlarını içerisinde barındırıyor. Şehir Müzesi'nde; balmumu heykelleri, üç boyutlu Bilecik animasyonları, interaktif uygulamalar, eğitim ve konferans alanları, sergi salonları ve yöresel tatların bulunacağı yörük çadırı bulunuyor.

Köprülü Mehmet Paşa Camii – Vezirhan

Vezirhan ilçesindeki bu camiyi Köprülü Mehmet Paşa 1665'te yaptırmıştır. Mimar Sinan eseri olduğu ileri sürülen caminin bu iddiayı kesinleştirecek bir belgeye rastlanmamıştır. Cami dikdörtgen planlı olup, 17.30 x 18.60 m. ölçüsünde, kesme taştan yapılmıştır. Üzeri kırma çatı ile örtülüdür. Kuzey kenarında birbirlerine yuvarlak kemerlerle bağlı altı sütunlu beş bölümlü bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yeri ile ibadet mekânı kırma bir çatı ile örtülmüştür. İbadet mekânı sonraki devirlerde yapılmış ahşap bir tavanla örtülmüştür. İbadet mekânı yan duvarlarda ikişer, mihrap duvarında iki sıra halinde yuvarlak kemerli pencerelerle aydınlatılmıştır. Mihrabı basit olmasına rağmen rozetler, stalâktitlerle süslü minberinin sanat tarihi yönünden güzel bir görünümü vardır. Kuzeybatı köşesindeki kesme taştan minaresi 1965 yılında yenilenmiştir.

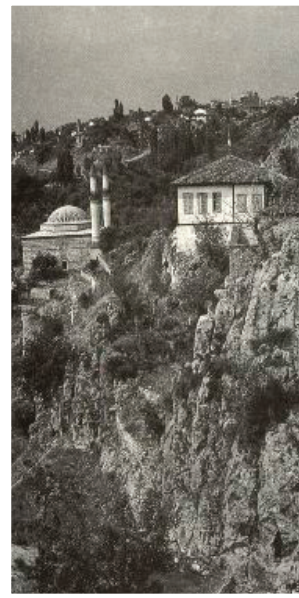

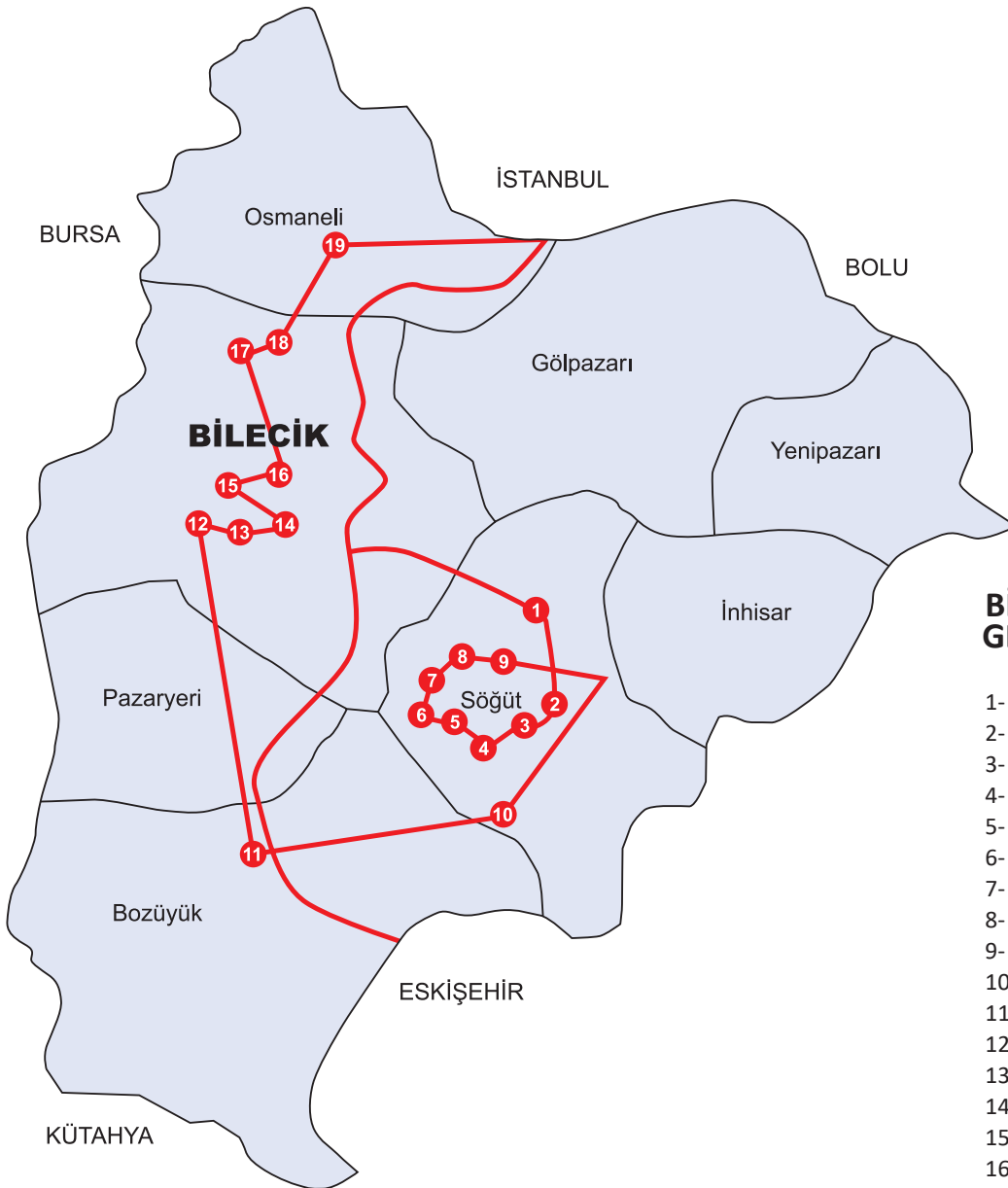
Köprülü Mehmet Paşa Kervansarayı - Vezirhan

Bilecik'e 16 km. uzaklıkta Vezirhan'da bulunan kervansarayı Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa yaptırmıştır. Kervansarayın yapım tarihini gösteren kitabesi olmamakla beraber 1655'te yapıldığı sanılmaktadır.

Üç bölümlü kervansarayın orta kısmı iki yandakilere göre biraz daha farklıdır. Bu bölüm giriş ayrılmış, yapımında taş ve tuğla kullanılmıştır. Bunun iki yanında arabaların ve atların barındığı birbirine eşit iki dikdörtgen bölüm bulunmaktadır. Dışa kapalı, payandalarla desteklenen, kale görünümündeki kervansarayın üzeri iki yana meyilli ahşap kırma bir çatı ile örtülmüştür.

İçerideki ahşap sütun dizisi ve kirişler çatıyı taşımaktadır. Bu çatı 1912 yılına kadar sağlam durumda kalmış, bundan sonra yıkılmış ve kervansaray kendi haline terk edilmiştir. Kervansarayın iç kısmında her iki yanda duvarlara ocaklar yerleştirilmiştir. Yanlara sekiler yapılmış ve bunlar zeminden daha yüksek tutulmuştur. Bu durumda ortada araba ve atlar, iki yanda da yolcuların konaklaması sağlanmıştır. Duvarlardaki ocakların üzerinde de küçük, mazgal niteliğinde pencereler açılmıştır. 2007 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından restore edilmiştir.

BİLECİK - SÖĞÜT GEZİ ALANI REHBERİ

- 1- Şeyh Edebâli Türbesi
- 2- Orhan Gazi Camisi
- 3- Saat Kulesi
- 4- Yaşayan Şehir Müzesi
- 5- Metristepe Zafer Anıtı
- 6- İnönü Şehitliği
- 7- Ertuğrul Gazi Mescidi
- 8- Kuyulu Mescit
- 9- Çelebi Sultan Mehmet Camisi
- 10- Kaymakam Çeşmesi
- 11- Ertuğrul Gazi Müzesi
- 12- Hamidiye Camisi
- 13- Hamidiye İdadisi
- 14- Darul Eytam
- 15- Ertuğrul Gazi Türbesi
- 16- Dursun Fakih Türbesi

